

Nr 512

Av herr **Alexanderson m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 30 maj 1952 (nr 317) om tillfällig ökning av regeringsrådets antal.

Frågan om åtgärder mot den alltför höga arbetsbalansen i regeringsrätten var föremål för riksdagens behandling senast år 1952. Kungl. Maj:t hade därvid såsom tillfällig åtgärd föreslagit en ökning av antalet regeringsråd från tio till elva, men riksdagen medgav i anledning av motionsvis framförda yrkanden en tillfällig ökning med tre regeringsråd. Av den nu föreliggande propositionen framgår emellertid, att icke ens den i enlighet härmed genomförda större ökningen av regeringsrådets antal förmått medföra någon reducering av arbetsbalansen. Tvärtom har denna under tiden sedan 1952 ytterligare ökat.

I propositionen föreslås förlängning av tiden för den tillfälliga ökningen, men det synes uppenbart, att man icke har anledning att räkna med att denna åtgärd skall kunna möjliggöra någon minskning av balansen utan allenast i lyckligaste fall förebygga ytterligare ökning. I detta läge vilja vi framhålla de stora olägenheter, som den nuvarande situationen medför. Den innebär, att ett skattemål, som går upp till högsta instansen, normalt icke blir avgjort förrän fem à sex år efter det inkomstår, till vilket det hänförs sig. De allra flesta målen föras vidare av de skattskyldiga, och de ha då varit skyldiga att erlægga debiterade skatter oaktat det icke blivit fastslaget, att skyldighet att utgiva skatterna verkligen föreligger. Med hänsyn härtill måste det framstå såsom en självklar skyldighet för staten att tillse, att slutligt avgörande i skattemålen kan fällas inom rimlig tid. Visserligen erhalla de skattskyldiga, om deras talan bifalles, de erlagda skatterna restituerade med ränta för den tid, medlen inestått, men i många fall kan särskilt under nuvarande förhållanden olägenheten av att pengarna bindas på detta sätt vara mycket större än vad som kompenseras av räntan. Å andra sidan bör även framhållas, att skyldigheten för statsverket att betala ränta på restituerade skatter medför högst avsevärda utgifter för statsverket, som skulle kunna undvikas om skatteprocessen kunde förkortas.

Då 1952 års förslag om förstärkning av regeringsrätten framlades anmälde justitieministern, att han ämnade undersöka andra möjligheter att nedbringa regeringsrättens arbetsbalans. En promemoria i detta ämne var då redan under utarbetande och färdigställdes i juni 1952. Emellertid synes

detta arbete sedan ha fått vila under avsevärd tid. Promemorian remitterades sålunda till regeringsrättens ledamöter först under 1954, och enligt vad som anföres i propositionen fordrar frågan ytterligare övervägande. Det synes anmärkningsvärt, att denna fråga icke behandlats i sådan ordning, att förslag nu kunnat framläggas. Det borde redan 1952 ha stått klart, att icke ens den av riksdagen medgivna större ökningen av regeringsrådets antal skulle kunna möjliggöra någon snabb avarbetning av balansen, och åtgärden var ju avsedd endast som en tillfällig åtgärd. Det synes därför icke ha funnits anledning att på grund av riksdagens beslut inställa de i 1952 års proposition utlovade utredningsåtgärderna.

I den nu rådande situationen anse vi oss icke kunna föreslå någon annan omedelbar åtgärd än att, på sätt i propositionen föreslås, den tillfälliga förstärkningen av regeringsrätten förlänges. Det synes för övrigt sannolikt, att denna tillfälliga förstärkning kommer att visa sig behövlig även för framtiden. En ytterligare ökning av regeringsrådets antal synes emellertid om möjligt böra undvikas. Först bör undersökas, om icke andra åtgärder kunna tänkas, som antingen minska tillströmningen av mål på något sätt (t. ex. genom åtgärder för en mera kvalificerad prövning av skattemålen i de lägre instanserna) eller ock genom ändring i handläggningssättet, ökning av företragningskapaciteten eller på annat sätt höja antalet av regeringsrätten avgjorda mål. Olika uppslag till åtgärder torde ha framkommit och böra noggrant övervägas. Mot bakgrunden av den behandling, som ägnats åt det ifrågavarande spörsmålet sedan år 1952, finna vi det påkallat, att riksdagen hos Kungl. Maj:t framhåller angelägenheten av att utredningen av denna fråga snarast möjligt slutföres.

Under återopande av det anförda hemställa vi,

att riksdagen i samband med behandlingen av Kungl. Maj:ts förslag i propositionen nr 167 måtte hos Kungl. Maj:t hemställa, att den i propositionen bebadade utredningen handlägges med största möjliga skyndsamhet så att de förslag, vartill utredningen kan föranleda, måtte om möjligt kunna föreläggas redan nästkommande års riksdag.

Stockholm den 22 april 1955

Erik Alexanderson

Gunnar Spetz

E. A. Lindblom